

Regionaal Plan Opvang en Huisvesting Vluchtelingen

Berg en Dal

Gemeente Druten

Nijmegen

BEUNINGEN

gemeente
Heumen

Gemeente
Wijchen

Inhoudsopgave

INHOUDSOPGAVE	1
1. INLEIDING	2
2. DE TAAKSTELLINGEN EN OPGAVEN VOOR HET RIJK VAN NIJMEGEN	4
3. REALISATIE REGIO RIJK VAN NIJMEGEN	5
3.1. TAAKSTELLING ASIELOPVANG EN OPGAVE AMV	5
3.2. OPGAVE OPVANG ONTHEEMDEN OEKRAÏNE	8
3.3. TAAKSTELLING HUISVESTING STATUSHOUDERS.....	11
3.4. BED, BAD EN BROOD	13
4. OVERIGE VOORZIENINGEN RIJK VAN NIJMEGEN	14
4.1. ONDERWIJS	14
4.2. ZORG.....	15
4.3. WONEN.....	16
4.4. VEILIGHEID	17
5. ONTWIKKELINGEN EN AANBEVELINGEN	18
5.1. EVENTUEEL BENODIGDE VOORZIENINGEN	18
5.2. GEWENSTE DOORONTWIKKELING	18
5.3. RISICOPARAGRAAF	19
5.4. AFSLUITEND.....	20
<i>Bijlage 1.....</i>	<i>21</i>
<i>Bijlage 2.....</i>	<i>26</i>

1. Inleiding

Voorliggend regionaal plan geeft invulling aan de taakstellingen en opgaven opvang en huisvesting van het Rijk per uiterlijk 1 juli 2025.

Dit regionale plan is nog voornamelijk lokaal ontwikkeld. Reden daarvan is dat snelheid geboden was om te kunnen voldoen aan de planning van de Provinciale Regietafel (PRT). Om de lokale bestuurlijke processen tijdig te kunnen doorlopen was het niet haalbaar om een volledig geïntegreerde regionale insteek te kiezen bij het ontwikkelen van alle opvangsoorten.

Het is wel de nadrukkelijke wens om nog in 2024 toe te werken naar een robuuste regionale invulling van de opgaven. Daarbij bepalen we gezamenlijk als regio welke voorzieningen we aanbieden aan de Provinciale Regietafel (PRT). Dit maakt het mogelijk om onder eigen bestuurlijke regie uitruil en specialisatie van opvang voor specifieke doelgroep te ontwikkelen en te realiseren binnen onze regio. De insteek zal dan zijn om als regio Rijk van Nijmegen te voldoen aan de landelijke taakstellingen en opdrachten voor opvang en huisvesting van vluchtelingen. Daarnaast gaan we waar mogelijk en wenselijk meer samenwerken in de uitvoering.

Tijdens het schrijven van dit plan heeft het nieuwe kabinet aangekondigd de Spreidingswet te willen intrekken. Het is nog niet helder per wanneer dit gebeurt en wat daarvan de impact zal zijn op al gemaakte afspraken of geldende regels. Aan de Provinciale Regie Tafel en in het bestuurlijk overleg van het Rijk van Nijmegen is besloten de ingezette koers te blijven volgen. Dat betekent dat dit regioplan gebaseerd is op de vigerende Spreidingswet. Dit omdat we van mening zijn dat het huidige vraagstuk om snel handelen vraagt. De huidige vluchtelingen dienen we van onderdak te voorzien, in een verdeling die landelijk gezien eerlijk en passend is. De leden van de VNG onderschrijven dit uitgangspunt in hoge mate.

In dit plan van het Rijk van Nijmegen (Berg en Dal, Beuningen, Druten, Heumen, Nijmegen en Wijchen) staan de gemeentelijke opgaven en de planning van de (beoogde) realisatie daarvan per 1 juli 2025: wat er al gerealiseerd is en wat in de planning zit om gerealiseerd te worden. Ook beschrijven we wat er verder aan noodzakelijke voorzieningen en ontwikkelingen nodig is om de uitvoering van de taakstellingen en opgaves mogelijk te maken en te houden.

Proces

Een ambtelijke werkgroep heeft het regioplan 2023 geactualiseerd.

Daarbij is de benodigde informatie breed in de organisaties opgevraagd. Dit zodat collega's van o.a. onderwijs en zorg hebben kunnen meeschrijven.

Een concept van het regioplan is inhoudelijk besproken en vastgesteld in een bestuurlijk overleg van 20 juni 2024. Door de voorzitter van de het bestuurlijk overleg is dit concept aangeboden aan de Commissaris van de Koning in de PRT van 4 juli 2024 als input voor het Provinciaal plan.

Voor 5 september 2024 dienen alle gemeenten het voorliggende regionale plan vast te stellen en ter informatie aan te bieden aan de gemeenteraden. De PRT zal op 19 september 2024 het concept provinciaal plan bespreken en op 17 oktober 2024 zal het provinciale plan worden vastgesteld. Het is onderdeel van het verslag dat de Commissaris van de Koning op grond van de Spreidingswet dient aan te bieden aan de Minister van Asiel en Migratie.

De peildatum van de gepresenteerde gegevens is maart 2024, zoals weergegeven in het dashboard van de PRT (zie bijlage 1)

Opbouw

In hoofdstuk 2 en 3 geven we respectievelijk de taakstelling per gemeente en de realisatie daarvan weer. Onderdeel daarvan zijn de opvangplekken en huisvesting van alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV'ers). Groepshuisvesting¹ voor AMV'ers met een verblijfstatus telt mee in de taakstelling voor

¹ AMV-huisvesting (voor AMV'ers met een verblijfsstatus) kent twee vormen:

1. KWE, kleinschalige wooneenheden. Meestal 4-5 jongeren delen een regulier woonhuis/appartement. Wonen redelijk zelfstandig onder ambulante begeleiding van een gecertificeerde jeugdhulporganisatie.

statushouders maar legt additionele druk op het voortgezet onderwijs en is daarom separaat in beeld gebracht. Daarnaast vraagt de huisvesting van AMV-ers met een status iets anders dan bij volwassen statushouders. Zo vallen minderjarige AMV-ers met een status onder voogdij van het Nidos en krijgen zij ambulante begeleiding van een erkende jeugdzorg organisatie, bekostigd door het Nidos. Ook de opvang van AMV-ers legt extra druk op het voortgezet onderwijs.

De opvangplekken voor uitgeprocedeerde en/of ongedocumenteerde asielzoekers (de zogeheten ‘Bed Bad Brood plekken’) in Nijmegen zijn ook in beeld gebracht. Hiervoor is welswaar geen taakstelling of opgave gegeven, maar zijn als sluitstuk van de asielketen wel onmisbaar.

In hoofdstuk 4 geven we een toelichting op voorzieningen die noodzakelijk zijn bij het realiseren van de asielketen en die een soms stevige impact kennen voor ketenpartners.

Afrondend doen wij in hoofdstuk 5 een aantal aanbevelingen voor beleid en uitvoering de komende twee jaar.

Definities

Er is wat verwarring over wat verstaan wordt onder ‘crisisnoodopvang’ en ‘noodopvang’.

In het format wordt uitgegaan van termijnen: reguliere COA opvang duurt 5 jaar of langer en noodopvang COA is minder dan 5 jaar. Deze termijnen zijn gekozen vanwege de definitie van ‘duurzame opvang’, die de wet hanteert. Hierbij merken wij op, dat de Spreidingswet een cyclus beschrijft van 2 jaar. Toch hanteren wij de definitie van 5 jaar of langer, omdat zowel de praktijk als de voortgangsbewaking van de Spreidingswet meerjarig zal zijn, waardoor opvanglocaties langer dan 2 jaar noodzakelijk zullen zijn. Wel kan het zo zijn dat een gemeente kiest voor een locatie van 2 jaar om te voldoen aan de Spreidingswet. Maar dat betekent wel dat deze gemeente na zal moeten denken over een vervolglocatie, omdat conform de Spreidingswet nieuwe taakstellingen zullen worden gegeven na die 2 jaar.

Met de provincie hebben we afgesproken dat de noodopvanglocaties (korter dan 5 jaar) wel mee te tellen in de taakstelling Spreidingswet. Dit omdat deze taakstelling gaat over 2 jaar en de noodopvang locaties 2 jaar of langer open zijn in onze regio.

Tot slot

Dit document is een zo integraal mogelijk plan van het Rijk van Nijmegen. Wij doen voorstellen om dit op Rijk van Nijmegen niveau af te stemmen en samen te werken en geven adviezen hoe deze totale opgave goed en gedegen te kunnen uitvoeren.

2. *KWG, kleinschalige woongroep. Een grotere locatie voor ongeveer 20-30 jongeren met vaste begeleiding 24/7 van een gecertificeerde jeugdhulporganisatie.*

De begeleiding wordt gecontracteerd en bekostigd door het NIDOS (voogdij-organisatie). De jeugdhulporganisatie (in onze regio veelal Yoin/Lindenhout) verzorgt de begeleiding en is huurder van de woning/locatie.

2. De taakstellingen en opgaven voor het Rijk van Nijmegen

Onderstaande tabel geeft de taakstellingen en opgaven voor het Rijk van Nijmegen en de gemeenten in de regio weer. Per onderdeel is er een andere grondslag.

- De taakstelling Asielopvang is gebaseerd op artikel 6 van de Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvang (2024) ook wel de Spreidingswet. Daarbinnen is een opgave meegegeven voor opvang van alleenreizende minderjarige vluchtelingen (AMV)
- De taakstelling huisvesting asielzoekers is gebaseerd op artikel 28 van de Huisvestingswet (2014)
- De opgave opvang ontheemden Oekraïne is gebaseerd op de Tijdelijke wet opvang ontheemden Oekraïne (2024)

Tabel 1

Provincie Gelderland	a. Taakstelling asielopvang en opgave AMV				b. Opgave opvang Ontheemden Oekraïne	c. Taakstelling statushouders 2024-II
	totaal	waarvan regulier	waarvan AMV	waarvan vaste voorraad		
Rijk van Nijmegen	1631	1492	139	400	2342	309
Berg en Dal	192	176	16		270	34
Beuningen	160	146	14		203	26
Druten	114	104	10		128	19
Heumen	105	96	9		115	16
Nijmegen	817	748	69	400 ²	684	173
Wijchen	243	222	21		203	40

² Dit betreft het huidige AZC in Nijmegen. Dit is nog niet formeel bevestigd, maar COA is in onderhandeling met de gemeente over aankoop of pacht van de huidige locatie.

3. Realisatie regio Rijk van Nijmegen

3.1. Taakstelling asielopvang en opgave AMV

Tabel 2: Asiel- en AMV-opvang duurzaam (5 jaar of langer) en Noodopvang asiel, tijdelijke voorziening (korter dan 5 jaar) volgens de Spreidingswet 2024.

Dit is dus exclusief tijdelijke gemeentelijke opvang (TGO) of crisisnoodopvang (CNO).

Tabel 2

Rijk van Nijmegen	Taakstelling	Realisatie vóór 1-7-2025	Verschil taakstelling & 1-7-2025	Realisatie na 1-7-2025	Bij tekort: aangeven op welke wijze wordt voorzien in de realisatie van de taakstelling
Asielopvang	1492	1368	-138	-138	Dit tekort wordt grotendeels gecompenseerd door extra AMV-plekken, met name in de gemeente Berg en Dal
AMV	139	241	102	102	Er is sprake van een overschot

Aanvullend dient vermeld te worden, dat in Nijmegen na sluiting van de tijdelijke gemeentelijke opvang (TGO) op de Winkelsteeg van 1200 plekken, per juni 2024 een nieuwe TGO met 400 plekken is geopend in Koudenhoek, Lent tot 1 juni 2025.

Toelichting per gemeente

Berg en Dal

De gemeente Berg en Dal heeft gekozen voor opvang van AMV'ers in de asielprocedure. Op 4 juli 2024 zijn er al 110 AMV plekken in Berg en Dal beschikbaar. Om aan de taakstelling van de Spreidingswet te voldoen is de ambitie om nog een opvangplek voor 82 AMV'ers te openen binnen de gemeente.

Beuningen

Op basis van het initiatief dat in voorbereiding is met het COA kan de gemeente Beuningen toezeggen dat 80 plekken asielopvang (langdurig voor 10 jaar) haalbaar zijn. De gemeente Beuningen haalt daarmee niet de volledige taakstelling van 160. Reden is dat de gemeente Beuningen geen geschikte gronden of panden in bezit of beschikbaar heeft. Uiteraard blijft het streven om aan de taakstelling te voldoen. Kansen die zich in de komende tijd voordoen worden aan het COA voorgelegd ter onderzoek. Het is echter op dit moment niet realistisch dat nieuwe initiatieven medio 2025 operationeel kunnen zijn. Het COA onderzoekt of het initiatief voor langdurige opvang (10 jaar) in Beuningen in de voorbereidingsfase ingezet kan worden als noodopvang. Het gaat dan om 80 plaatsen noodopvang.

Druten en Wijchen

De gemeente Druten en Wijchen hebben de opgave in gezamenlijkheid opgepakt. Waarbij Druten start met een voorziening per april 2024 voor de duur van 2 jaar en de gemeente Wijchen start in 2025 met een voorziening van 300 voor 10 jaar. Deze locaties zijn bedoeld voor volwassen asielzoekers en gezinnen geen AMV. Druten en Wijchen komen op deze wijze 57 plaatsen asiel opvang te kort volgens de taakstelling Spreidingswet. Dit compenseren zij door beide een doorstroom locatie voor statushouders te realiseren. Voor Wijchen is dit al concreet 27 personen per september 2024 voor de duur van 3 jaar. Druten is nog zoekende naar een locatie voor 15 personen.

Heumen

De gemeente Heumen heeft zich gecommitteerd aan de opgave uit de Spreidingswet om 105 vluchtelingen (inclusief 9 AMV'ers) op te vangen.

Op dit moment is de gemeente Heumen, in samenwerking met het COA, bezig met het onderzoeken van de mogelijkheden tot kleinschalige opvangvoorzieningen specifiek voor de opvang van alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV'ers).

Binnen de gemeente Heumen wordt naar langjarige voorzieningen gezocht voor 5 jaar met de mogelijkheid om te verlengen.

Alle beoogde locaties zijn nog onder voorbehoud van goedkeuring door de gemeenteraad. Het COA heeft in de gemeente Heumen tot begin 2024 een half jaar lang 800 vluchtelingen opgevangen in een noodopvanglocatie in Malden. Door deze focus op een grootschalige tijdelijke noodopvangvoorziening is de zoektocht naar structurelere locaties ten behoeve van de taakstelling Spreidingswet later gestart. De gemeente Heumen heeft in het recente verleden een grote en bovenmatige inspanning geleverd in het bieden van noodopvang voor asielzoekers, maar heeft daardoor enige vertraging opgelopen in het zoeken naar mogelijke locaties voor asielopvang op de langere termijn ten behoeve van de taakstelling Spreidingswet, waardoor de besluitvorming nog niet is afgerond.

Nijmegen

In Nijmegen heeft het COA momenteel 520 plekken: 400 structureel (Nijmegen Oost) en 120 in een tijdelijk AZC (Stieltjesstraat). Er vindt momenteel onderzoek plaats naar een mogelijke nieuwe locatie voor extra reguliere AZC-plekken. Deze locatie vervangt dan het tijdelijk AZC dat in 2027 sluit. Daarnaast is een Noodlocatie van het COA in voorbereiding met 300 plekken voor minimaal 3 jaar (2025-2027).

In Nijmegen ontwikkelt het COA ook een kleine opvanglocatie met 12 opvangplekken voor jongeren met een extra zorg of begeleidingsbehoefte. Hiervoor is een concrete locatie in onderzoek.

Na sluiting van de tijdelijke gemeentelijke opvang (TGO) op de Winkelsteeg van 1200 plekken is per juni 2024 een nieuwe TGO geopend in Koudenhoek in Lent met 400 plekken. Deze is beschikbaar tot uiterlijk 1 juni 2025.

Conclusie

Volgens de Spreidingswet heeft het Rijk van Nijmegen een opgave om 1.631 duurzame opvangplekken (langer dan 5 jaar) te realiseren. De aantallen die nu bekend zijn gelden echter voor een periode van 2 jaar waarna een bijstelling volgt. Door het mogelijk intrekken van de Spreidingswet door het nieuw te vormen kabinet weten we niet goed hoe het vervolg eruit komt te zien. Omdat de Spreidingswet nu van toepassing is en we nu een opvangcrisis hebben gaan we in de regio uit van duurzame plekken volgens de huidige aantallen zoals bekend gemaakt in de capaciteitsraming van februari 2024 door het Rijk.

Daarbij merken we op dat we nu een crisis hebben waarvoor we niet alleen met oplossingen kunnen komen op het moment dat de Spreidingswet aangeeft dat de voorzieningen instap klaar moeten zijn (juli 2025). We doen daarom ook nu al een forse inzet met crisisnoodopvang (TGO), door met name de gemeente Nijmegen.

Ook constateren we dat de gemeente Heumen een grote inzet heeft geleverd in 2023 en begin 2024 met het beschikbaar stellen van een tijdelijke noodopvanglocatie voor asielzoekers. Deze locatie is inmiddels gesloten, maar heeft veel ambtelijke en bestuurlijke inzet gevraagd. In het bestuurlijk overleg Rijk van Nijmegen is in samenspraak met de provincie aangegeven dat deze inspanning nog steeds gewaardeerd wordt. Ook is benoemd dat er daarom begrip is voor een eventuele vertraging in het kunnen realiseren van de taakstelling voor 1 juni 2025. De gemeente Heumen geeft aan een voorgenomen plan te hebben waarin concrete locaties worden benoemd. Deze locaties moeten echter nog aan de raad worden voorgelegd. Tenslotte constateren we dat de gemeente Beuningen weliswaar concrete plannen heeft, maar daarmee nog niet geheel aan de taakstelling asielopvang kan voldoen.

Binnen de regio worden deze verklaarbare tekorten echter gecompenseerd door andere gemeenten.

Ontwikkeling

Per 1 juli 2025 hebben we in de regio 1609 langdurige asiel opvang plekken waarvan 241 AMV-plaatsen. Dit is in totaal een tekort van 22 plaatsen. Dat betekent dat we als regio net niet voldoen aan de taakstelling asiel volgens de Spreidingswet.

Hierbij merken we op dat de gemeente Beuningen nog moet aangeven wat hun langdurige inzet zal zijn om toch tot hun taakstelling te komen. Dit kunnen ook alternatieve vormen van opvang zijn hierbij is te denken aan doorstroomlocaties van Wijchen en Nijmegen en mogelijk Druten. Ook constateren wij dat de plannen van de gemeente Heumen om tot hun totale taakstelling te komen nog niet definitief zijn, omdat de noodzakelijke besluitvorming nog moet plaatsvinden. De gemeente Heumen wenst de gemeenteraad te betrekken bij de uitwerking en besluitvorming van haar opgave in het kader van de Spreidingswet.

We gaan het gesprek aan over de wijze waarop we de totale opvangketen gezamenlijk regionaal meerjarig kunnen inrichten vanaf 2027. Op deze wijze kunnen gemeentes individueel keuzes maken om bijvoorbeeld de ene doelgroep in grotere aantallen op te vangen in plaats van een andere doelgroep.

BIJLAGE 1

Nadere precisering van opgave en taakstelling asielopvang per gemeente

Tabel 3

Gemeente	Taakstelling 2023 (oud)	Realisatie taakstelling 2023 (oud)	Taakstelling 2024 (incl. AMV)	Realisatie taakstelling per 1 juli 2024	Realisatie taakstelling vanaf 01-07-2025	Realisatie taakstelling vanaf 01-01-2027
Berg en Dal	126	0	192 (16 AMV)	110 (110 AMV)	192 (192 AMV)	192 (192 AMV)
Beuningen	94	0	160 (14 AMV)	0	80 ⁽¹⁾	160 ⁽¹⁾
Druten	69	0	114 (10 AMV)	100	100	0
Heumen	62	0	105 (9 AMV)	0	105 ⁽¹⁾ (9 AMV)	105 ⁽¹⁾ (9 AMV)
Nijmegen	644	445	817 (69 AMV)	920 ⁽²⁾	832 (12 AMV)	832 (12 AMV)
Wijchen	149	0	243 (21 AMV)	0	300	300 inclusief Druten
Totaal Tekort	1.144	445 (-699)	1631 (139 AMV)	1130 (-501)	1609 (241 AMV) (-22)	1589 (241 AMV) (-42)

(1) Rood is toezegging die nog niet hard of concreet (te maken) is op dit moment.

(2) Dit is inclusief 400 plekken TGO tot 1 juni 2025

3.2. Opgave opvang ontheemden Oekraïne

Tabel 4

Rijk van Nijmegen	Opgave	Realisatie (capaciteit)	Verschil	Aantal ontheemden in POO (registratie BPR)
Opvang ontheemden Oekraïne	2342	1755	-587	347

Algemeen

De focus ligt de komende periode op de regionale taakstelling voor asielopvang. Om die reden zal geen bovenmatige inspanning worden geleverd voor de ontwikkeling van meer opvangplekken voor ontheemden uit Oekraïne. De inzet zal gericht zijn op het langer openhouden van bestaande opvanglocaties en het vervangen van locaties waarvan het gebruik niet verlengd kan worden.

Daarnaast vinden wij, mede vanwege het behoud van maatschappelijk draagvlak, dat de voorwaarden waaronder opvang wordt verleend, moeten worden aangepast. Mede op ons initiatief zijn daartoe aanpassingen gerealiseerd in de Regeling opvang ontheemden Oekraïne (RooO). Daarmee worden eigen bijdragen voor nutsvoorzieningen en catering ingevoerd voor ontheemden die inkomen hebben uit werk. Deze aanpassingen zijn inwerking getreden per 1 juli jl. De gemeenten hebben 6 maanden de tijd om dit te implementeren. Wij hopen deze uiterlijk per 1 november operationeel te hebben.

Toelichting per gemeente

Berg en Dal

Begin 2024 zijn de twee opvanglocaties op de Muntberg en in Leuth gesloten. Hier verbleven in totaal ongeveer 22 Oekraïners. Tegelijkertijd is er op de grote opvang (de Kentering) een vleugel verbouwd en zijn er 42 extra plekken gerealiseerd. In totaal zijn er nu 270 plekken in de GOO in onze gemeente. Doelstelling is deze zo lang open te houden tot de ontheemdenregeling van toepassing is.

Beuningen

De gemeente Beuningen heeft 230 plekken voor opvang van ontheemden uit Oekraïne. Deze locatie is beschikbaar tot medio 2027. Er is een transitieplan in voorbereiding voor de doorstroom na deze periode.

Druten

De gemeente Druten heeft het schip verlengd in samenspraak met het ministerie (vanwege de uitzetting op het normbedrag). Het voornemen is deze locatie open te houden zo lang de kosten vergoed worden en de ontheemdenregeling van toepassing is. Dit zijn 128 plaatsen.

Heumen

De gemeente Heumen heeft in het voormalig gemeentehuis te Malden opvang gerealiseerd voor 115 ontheemden. Het contract kan jaarlijks worden verlengd zolang de tijdelijke wet opvang ontheemden Oekraïne van kracht blijft.

Nijmegen

De locatie Daniëlkerk is per 1 november 2023 vervangen door de locatie PH7 (Prins Hendrikstraat 7), dit betekende een extra realisatie van 48 plekken.

Op de locatie Tarweweg worden 35 plekken bezet door maximaal 15 vluchtelingen met ernstig problematisch woongedrag. Zij worden in een vleugel van het pand (de zogenaamde nul-vleugel) ambulant begeleid door Iriszorg (intensieve woonbegeleiding).

Wijchen

Gemeente Wijchen heeft een duurzame flex-wijk ingericht. Doelstelling is deze open te houden zo lang als de ontheemden regeling van toepassing is. Hier zijn 204 plaatsen beschikbaar.

Kanttekeningen

1. We zijn van mening dat de aantallen opgevangen ontheemden uit Oekraïne in de particuliere opvang meegewogen moeten worden in de opgave per gemeente. Dit omdat ook zij gebruik maken van voorzieningen en ondersteuning vanuit gemeente. Om aan de landelijke opgave te voldoen zijn in het Rijk van Nijmegen in totaal 2.342 plekken nodig. In de gemeentelijke opvang zitten 1.603 ontheemden en in de particuliere opvang zitten 347 ontheemden. Opgeteld zijn dit 1950 plekken, dus een tekort van 392 plekken.
2. Wij zien de opvang van ontheemden uit Oekraïne als een zware opgave, vooral omdat de exploitatie van de opvang locaties een gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Wellicht zijn er nog locaties te vinden die geschikt zijn of zijn te maken, maar het ontbreekt de gemeenten aan capaciteit en expertise om die te kunnen ontwikkelen en exploiteren. Tevens zien we dat voorzieningen onder druk staan, denk hierbij aan onderwijs, maatschappelijke ondersteuning en medische zorg.

Ontwikkeling

Wij zijn voornemens om te gaan werken aan een toekomstperspectief, waarin verbinding met de lokale gemeenschap en de samenleving centraal staan.

We zien problemen bij onderwijsdeelname onder Oekraïense jongeren vanuit het gebrek aan perspectief in de Nederlandse samenleving. Immers: waarom zou je Nederlands leren als je toch teruggaat als de oorlog voorbij is? De vraag is echter hoelang die oorlog nog duurt. Bovendien: naar mate deze langer duurt wordt terugkeer steeds onwaarschijnlijker. We willen voorkomen dat jongeren, maar ook volwassenen hun leven en ontwikkeling in een soort permanente pauzestand zetten.

Ook merken we dat opvanglocatie vrij geïsoleerd van de samenleving functioneren. We zullen aandacht moeten besteden aan het beter in verbinding brengen van Ontheemden uit Oekraïne en onze reguliere samenleving in buurten en wijken. Dit is noodzakelijk, maar zal ook weer een druk leggen op onze voorzieningen en ambtelijke capaciteit.

In het beoogde toekomstperspectief zal daarnaast aandacht nodig zijn voor wonen. De verwachting is dat een deel van de ontheemden niet meer terug zal keren en zich definitief zal vestigen in Nederland. Daarbij is vooral van belang wat landelijk, maar vooral ook in Europees verband wordt afgesproken na afloop van de Regeling Tijdelijke Bescherming (RTB). De laatste verlengingstermijn daarvan loopt formeel af per 4 maart 2025.

Tenslotte, maar zeker niet als laatste, zal extra aandacht en inzet nodig zijn op zorg. We merken dat ontheemden, nu ze langer verblijven in een rustige opvanglocatie, weg van de oorlog, toekomen aan het verwerken van opgelopen trauma's. Ook zien we dat onderliggende problemen, die er mogelijk al waren voor dat men ontheemd raakte, opspelen. Denk hierbij aan verslavingsproblematiek en psychiatrische ziektebeelden. Dit legt grote druk op de opvang en geeft een zoektocht naar passende zorg.

In Nijmegen en Wijchen is daarom gestart met de inzet van gespecialiseerd maatschappelijk werk en casemanagement. Ook is in Nijmegen een zorgafdeling gerealiseerd in de locatie Tarweweg, waar ontheemden met ernstige persoonlijke problematiek of overlast gevend gedrag worden opgevangen en professioneel begeleid. Deze afdeling is inzetbaar voor de hele regio Rijk van Nijmegen. Landelijk heeft deze ontwikkeling aandacht en gezocht wordt naar passende financiering ervan. Ook wordt gezocht naar een nieuwe losstaande zorglocatie.

BIJLAGE 2

Nadere precisering van opgave opvang ontheemden Oekraïne per gemeente.

Tabel 5

GEMEENTE	OPGAVE GOO 2024	ACTUELE CAPACITEIT GOO 04-07-2024	ACTUELE REALISATIE POO 04-07-2024	GEPLANDE GOO TOT 01-01-2025	GEPLANDE GOO NA 01-01-2025
Berg en Dal	257	274 (+17)	81	274	idem
Beuningen	193	230 (+33)	11	230	idem
Druten	141	131 (-10)	34	131	idem
Heumen	126	115 (-11)	3	115	idem
Nijmegen	1.319	785 (-534)	204	785	idem
Wijchen	305	220 (-85)	38	220	idem
Totaal Tekort	2342	1755 (-587)	371	1755	idem

3.3. Taakstelling huisvesting statushouders

Tabel 6

Rijk van Nijmegen	Taakstelling	Realisatie	Waarvan AMV*	Vershil
Huisvesting statushouders 2024-I (incl achterstand)	451	262	-	-189
2024-II (01-10-2024)	519 (308+211)	ntb	?	
2024-II (31-12-2024)	519 (308+211)	ntb	?	

Toelichting per gemeente

Berg en Dal

De taakstelling van de eerste helft van 2024 is 37 + 11 personen die niet gehuisvest zijn in 2023. In de eerste helft van 2024 zijn 18 statushouders gehuisvest. Een deel van de statushouders zit al een tijd te wachten op gezinshereniging. Zodra dit tot stand komt, wordt de taakstelling gehaald, maar dit heeft grote vertragingen bij de IND. Ondertussen wordt ook de huisvesting van AMV'ers met een status onderzocht en naar grote waarschijnlijk in 2024 gerealiseerd.

Beuningen

Taakstelling statushouders voor Beuningen is 54 in 2024. Maar er was een achterstand van 8 in 2023. Dat maakt de totale taakstelling in 2024 62.

In het najaar start een KWG voor 14 jonge statushouders, uitgevoerd door NAAST.

Druten

De gemeente Druten heeft de taakstelling 2023 volledig gehaald. In 2024 is de taakstelling lastiger te behalen omdat (passende) huisvesting ontbreekt. Hier voeren de gemeente regelmatig gesprekken over met de wooncorporaties. De gemeente Druten vangt sinds december 2023 4 AMV'ers op in een KWE en opent per oktober 2024 een tweede KWE voor 4 AMV'ers. Tevens wordt er gezocht naar een doorstroom locatie voor statushouders.

Heumen

Gemeente Heumen heeft de taakstelling in 2023 behaald en loopt ook voor 2024-I op schema. Door de aanstaande huisvesting van een groot gezin en de oplevering van vier flexwoningen voor vier tot zes statushouders in juni, zal de taakstelling van 2024-I op korte termijn behaald worden. Voor het tweede halfjaar houdt de gemeente Heumen dezelfde werkwijze en afspraken met de woningcorporatie aan, omdat dit goed blijkt te werken om de taakstelling te behalen. Daarnaast wordt gekeken naar mogelijkheden voor de versnelde uitstroom van bepaalde gekoppelde statushouders via de HAR-regeling.

Nijmegen

De gemeente Nijmegen heeft de achterstand (100) van 2023 ingehaald. De reguliere taakstelling 2024-I loopt echter nog ver achter. Er is binnen de uitvoeringsafdeling op eigen kosten extra personeel ingezet om de ontbrekende persoonsgegevens op te halen voor statushouders die gekoppeld zijn aan de gemeente (wat eigenlijk een taak is van het COA). Bij circa 80 % van de koppelingen ontbraken de persoonsgegevens (zoals BSN/IBAN) waardoor corporaties niet konden huisvesten.

Op dit moment heeft de gemeente Nijmegen 9 woningen waar in totaal 34 jonge alleenstaande minderjarige vluchtelingen (AMV) met status wonen. In hotel Nimma in Nijmegen zijn door het COA 30 statushouders geplaatst die meetellen in de realisatie voor 2024-II.

Wijchen

In de gemeente Wijchen hebben we de taakstelling in 2023 ruimschoots gehaald. Dat jaar heeft de gemeente afgesloten met 17 personen in de plus. Deze tellen mee voor de realisatie van de taakstelling eerste helft 2024. De taakstelling voor de eerste helft van dit jaar gaat de gemeente Wijchen ook halen. Dit omdat er

diverse gezinsherenigingen gepland staan. De verwachting is de taakstelling voor het tweede half jaar ook te behalen dit mede door het openen van een doorstroom locatie voor statushouders.

Conclusie

Wat betreft de huisvesting van statushouders liggen de meeste gemeenten op schema, uitgezonderd Druten en vooral Nijmegen. Hierbij merken we op dat de gemeente Nijmegen een enorme opgave ten aanzien van crisisnoodopvang voor asiel heeft gerealiseerd. Niettemin zal Nijmegen in 2024 en 2025 een extra inspanning (moeten) doen om de achterstand in te lopen.

Ontwikkeling

De taakstelling huisvesting is gekoppeld aan een gemeente en is niet uitwisselbaar met een andere gemeente. Het uitruilen van huisvesting tegen opvangplekken is niet mogelijk en bovendien niet vergelijkbaar qua kosten, impact en duur.

Wel willen we op regionaal niveau de koppelingen van statushouders aan passende woningen in samenspraak met de wooncorporaties gaan coördineren. Op deze wijze kunnen we ervoor zorgen dat we een betere match krijgen met benodigde woningen en appartementen passend bij de vraag vanuit de statushouders (alleenstaand, grote gezinnen etc.).

Doorstroomlocaties

Ook is het ontwikkelen van regionale doorstroomlocaties helpend in het tijdig kunnen overnemen van statushouders van het COA. De gemeenten Wijchen, Druten en Nijmegen zijn bezig om doorstroomlocaties te onderzoeken, dan wel te openen. Wijchen is het meest concreet en opent een doorstroom locatie voor maximaal 30 statushouders in 2024. Het is de bedoeling om deze locatie op termijn ook regionaal in te kunnen zetten.

Met een doorstroomlocatie creëren we ruimte in AZC's en hebben we meer tijd om statushouders passend te plaatsen. Coöperaties hebben meer tijd om huisvesting aan te bieden en te kijken naar een juiste spreiding in buurten en wijken. Daarnaast kunnen statushouders al beginnen met inburgering waardoor de aansluiting met wijken en buurten mogelijk makkelijker gaat bij instroom.

Kanttekening hierbij is, dat het per saldo het vooruitschuiven van de huisvestingsopdracht is. Binnen een jaar moet de statushouder immers wel uitstromen naar een geschikte woning, waarbij het financiële risico, mocht dit lukken, dan wel bij de gemeente ligt.

We gaan dit instrument dus gepast, dat wil zeggen met mate, toepassen.

BIJLAGE 3

Nadere precisering van de realisatie taakstelling huisvesting Statushouders (inclusief AMV).
(Peildatum 1 juli 2024)

Tabel 7

GEMEENTE	TAAKSTELLING 2024 -I (RESTANT 2023)	REALISATIE 2024-I	VERSCHIL 2024-I	TAAKSTELLING 2024-II	NOG TE REALISEREN 2024	TOTALE TAAKSTELLING 2024 (2024-I) + (2024-II)
Berg en Dal	37 (+11)	18	-30	34	64	82
Beuningen	28 (+8)	28	-8	26	34	62
Druten	21	10	-11	19	30	40
Heumen	28	18	-10	16	26	44
Nijmegen	191 (+100)	175	-116	173	289	464
Wijchen	44 (-17)	13	-14	40	54	67
Totaal	451	262	-189	308	497	759

Noot: huisvesting AMV is tot nu toe niet uitgesplitst in de cijfers.

Gezien de aanvullende opdracht om extra aandacht te geven aan de huisvesting AMV-ers, gaan we dat vanaf nu wel bijhouden. Zeker ook omdat we meer aandacht gaan geven aan de realisatie van passend huisvesting voor deze groep (KWE en KWG).

3.4. Bed, bad en brood

In Nijmegen is een zogenaamde Bed-bad- & brood-voorzieningen (BBB-opvang) beschikbaar, die door de Stichting Noodopvang Vluchtelingen (SNOV) wordt georganiseerd. Daarnaast zijn er particuliere organisaties waaronder Stichting Gast, het Wereldvrouwenhuis Miriam van Nijmegen en Vluchtelingenwerk Oost-Nederland die opvang en begeleiding voor mensen zonder documenten organiseren. Nijmegen ondersteunt deze voorzieningen met een subsidie, waarvoor zij een bijdrage ontvangt van het Rijk voor de BBB-opvang. De BBB-opvang van de SNOV is geen formele LVV-voorziening (Landelijke Vreemdelingenvoorziening). Dat betreft namelijk een pilot in de gemeenten Groningen, Amsterdam, Rotterdam, Utrecht en Eindhoven. In tegenstelling tot een LVV-voorziening, biedt de SNOV onderdak in combinatie met begeleiding zonder dat meewerken aan vertrek een voorwaarde is. Wel moet er aan een aantal toelatingscriteria zijn voldaan, waaronder regiobinding met de gemeente Nijmegen. Deze toelatingscriteria worden getoetst door de stichting Inlia.

Alle vreemdelingen zonder recht op verblijf of Rijksopvang kunnen zich bij lokale organisaties of overheden melden. Uitgezonderd van toelating zijn vreemdelingen met een zwaar inreisverbod van 10 jaar en hoger, ongewenst verklaarden, EU-burgers en Dublinclaimanten.

In 2023 totaal zijn er 25 mensen zonder documenten opgevangen in de Bed, Bad en Broodregeling, 8 in het Wereldvrouwenhuis en 46 via Stichting Gast.

De nieuwe regering heeft aangekondigd te willen stoppen met de Rijksbijdrage voor de LVV-voorziening en de financiering voor Bed, Bad en Broodregeling fors te versoberen. De kans is echter groot dat de Rijksbijdrage voor BBB-opvang ook zal stoppen.

Mocht de Rijksbijdrage stoppen geeft dit een fors probleem openbare orde en een risico voor de volksgezondheid, omdat de bewoners van de opvangvoorzieningen dan in principe op straat komen te staan en daarmee dak- en thuisloos worden.

De LVV-gemeenten hebben hierover een brandbrief gestuurd aan de Minister van Asiel en Migratie.

4. Overige voorzieningen Rijk van Nijmegen

4.1. Onderwijs

Voorschoolse voorzieningen

Hier maken de ontheemden en statushouders in toenemende mate gebruik van. We bemerken hierin nog geen knelpunten. Wellicht zal dit een knelpunt gaan worden als er meer statushouders en ontheemden uit Oekraïne gebruik gaan maken van deze voorziening. We weten nog niet hoe veel kinderen onder de vier jaar gaan instromen vanuit de taakstelling asiel en statushouders. Dit punt vraagt vooral lokaal een afstemming met de kinderdagverblijven. Hierbij merken we op dat de kinderdagverblijven en peuteropvang locaties kampen met personeelstekorten en een toenemende vraag naar opvang en daardoor bestaan er wachtlijsten.

PO taalklassen/regulier onderwijs

We merken in meerdere gemeenten dat het primair onderwijs voor nieuwkomersleerlingen onder druk staat. Nieuwkomersleerlingen hebben extra ondersteuning nodig bij het aanleren van de Nederlandse taal. Dat aanbod is niet altijd beschikbaar op de dichtstbijzijnde basisschool. Dit leidt bij sommige gezinnen tot een vervoersvraagstuk. Daarnaast geven de scholen aan de extra vraag naar nieuwkomersonderwijs nauwelijks aan te kunnen door een tekort aan NT2-specialisten. Lokaal bespreken we de mogelijkheden en knelpunten en daarnaast gaan we in het Rijk van Nijmegen inventariseren hoe wij elkaar kunnen helpen.

VO/ISK

Bij de gemeente Berg en Dal is in november 2023 een ISK geopend in Ubbergen met een maximum capaciteit van 110 leerlingen. De school zit nu vol omdat alle AMV'ers uit de gemeente Berg en Dal naar deze ISK gaan. Het Pontem College zit vol en heeft wachtlijsten. Dit is voor de komende asielopvang locaties een probleem en we moeten kijken naar een alternatief programma als overbrugging. Jeugdigen uit Oekraïne zijn beperkt gemotiveerd om onderwijs te volgen. Dat vertraagt het leren van de Nederlandse taal en de doorstroming naar een reguliere onderwijssetting. Hierdoor houden zij langer onderwijsplaatsen op het ISK bezet. We wijzen hen met regelmaat op de leerplicht, maar dit is een moeizaam proces.

De wachtlijsten bij het ISK worden ook beïnvloed door de toename van statushouders. Door de wachtlijsten duurt het langer voor kinderen van statushouders om te starten met school. Daarmee lopen ze een achterstand op en kunnen ze zich niet tot hun volledige potentieel ontwikkelen. Dit heeft gevolgen voor hun doorstroming in het vervolgonderwijs en kansen op bijvoorbeeld de arbeidsmarkt. Het alternatief programma heeft, als dit buiten het onderwijs wordt georganiseerd, een (niet volledig) verplicht karakter. Kortom, er is uitbreiding nodig binnen het ISK onderwijs, hier gaat een knelpunt ontstaan omdat er een tekort is aan docenten en fysieke plekken binnen het onderwijs. Zie ook paragraaf 5.1.

Leerplicht

Door de extra leerlingen in het Rijk van Nijmegen is er ook een extra druk op leerplicht. Deze groep vraagt om extra aandacht omdat er meer ongeoorloofd verzuim is. Dit betekent dat wanneer het onderwijs wordt uitgebreid, de uren van leerplicht ook uitgebreid moeten worden.

18+ onderwijs

De weinige studenten in de Oekraïne-opvanglocaties hebben dit zelf geregeld, veelal met online onderwijs. De doorstroming van 18-plussers vanuit het ISK naar het vervolgonderwijs (MBO, HBO of Universiteit) vraagt nog aandacht. Veel leerlingen stromen nu door naar een entree-opleiding in het MBO. Dat is regelmatig onder hun niveau, maar vanwege de beheersing van de Nederlandse taal kan het niet anders. Dit leidt tot demotivatie en risico op het verlaten van het onderwijs zonder startkwalificatie. Dit zou onderdeel moeten worden van de regionale beleidsontwikkeling met betrekking tot de nieuwe Wet van school naar duurzaam werk.

4.2. Zorg

Huisartsenzorg

We ervaren in sommige gemeenten knelpunten voor het verkrijgen van huisartsen voor statushouders. Veel huisartsenpraktijken zitten overvol. De zorg voor Oekraïners gaat via Arenazorg en dit hapert regelmatig. De app van Arenazorg is lastig in gebruik voor vluchtelingen en de taal is vaak een probleem. We moeten regelmatig helpen door te bellen en zelf het verhaal uit te leggen. Daar komt bij dat deze vluchtelingen gewend zijn in land van herkomst voor alles een ambulance te bellen. Dit vraagt voortdurend aandacht. Inmiddels hebben we vernomen dat de huisartsen in Nijmegen zich terugtrekken per 1 juli. Met als gevolg dat Arene hun digitale service niet meer kunnen leveren. Om dit te voorkomen komt NEO met waarnemers met een oplossing om zo de fysieke consulten te kunnen doen. In principe is dit nu nog geen regioprobleem. NEO geeft ook aan al 2 jaar een aantal overhead- en locatiekosten te hebben gedekt in het kader van een crisismodus. Deze crisis is er nu wel af. NEO gaat waarnemers organiseren voor de consulten, de overheadkosten in kaart brengen en daarnaast zal er voor na de zomer een overleg worden gepland om voor de lange termijn de samenwerking te bespreken. Nijmegen zal uitzoeken hoe dit kostentechnisch in elkaar zit en hoe dit opgelost kan worden.

Voor medische zorg van asielzoekers is het COA verantwoordelijk toch merken we hierbij op dat het gebruik maken van ziekenhuis en GGZ zorg ook voor deze groep een knelpunt begint te worden met de huidige wachtlijsten en zorgconsumptie.

Tandartszorg

Geen noemenswaardige problemen tot nu toe bekend.

Zorgcoördinatie, Wmo, Jeugdhulp, GGZ

We ervaren een toenemende problematiek, vooral bij ontheemden uit Oekraïne. Vaak is er sprake van een combinatie van psychische problemen en overmatig drankgebruik, wat leidt tot gedragsproblemen en conflicten met medebewoners en locatiemedewerkers. Ook onder kinderen en jongeren (ontheemden en statushouders) is er sprake van problematiek als gevolg van trauma's; deze belemmeren soms de onderwijsdeelname en daarmee de ontwikkeling van deze kinderen/jongeren. Dat komt ook tot uiting in ongewenst gedrag in bijvoorbeeld de klas.

Voor het toenemende zorggebruik zijn de beschikbare middelen voor WMO en Jeugdhulp ontoereikend. Zo zijn er in Wijchen 4 kinderen uit huis geplaatst naar een voorziening met een kostenplaatje van tonnen per jaar terwijl de compensatie €30.000 euro op jaarbasis is via gemeentefonds.

De samenwerking met de zorgcoördinatoren van Sterker loopt steeds beter omdat zij de wegen beter kennen. Echter, het inschatten van spoedeisende problematiek door de crisisdienst gaat moeizaam. Het resultaat is meestal dat het als niet urgent of ernstig genoeg wordt beoordeeld en gemeenten met een onmogelijke situatie in de noodopvang met veel kwetsbare vluchtelingen achterblijven.

In Nijmegen is een opvang voor overlast gevende personen met diverse problematiek op een aparte zorgvleugel in de opvanglocatie Tarweweg. Nijmegen heeft hiervoor een vorm van ambulante woonbegeleiding ingekocht bij Iriszorg. Dit ontlast andere locaties. Deze is ook regionaal beschikbaar, in onderling overleg. Wel zullen we moeten blijven onderzoeken of de capaciteit regionaal voldoende is of dat er in de regio nog capaciteit bij moet komen. Zie ook paragraaf 5.1.

Onderdeel van de werkwijze binnen elke gemeente is ook de bredere inzet van zorgcoördinatie specifiek voor de Oekraïne-opvang. Deze is beschikbaar voor alle locaties en werkt inmiddels regionaal in het Rijk van Nijmegen. De zorgcoördinatie biedt maatschappelijk werk en casemanagement. Zij adviseren over de doorplaatsing van personen naar de nul-vleugel, maar natuurlijk vooral naar reguliere zorg (Wmo en Jeugdzorg).

Nijmegen heeft bij de VNG verzocht om erkend te worden als experiment met betrekking tot de nul-vleugel. We vinden het wenselijk dat er vanuit een externe organisatie wordt meegekeken naar dit experiment. Ook willen we de bekostiging ervan onder de aandacht brengen van het ministerie van JenV; tot nu toe dekt Nijmegen het uit de rijksvergoeding, maar het is een forse uitname.

Publieke gezondheidszorg/ GGD

We merken dat het aanbod van de GGD vaak niet of slecht aansluit bij het behoeften- en kennisniveau van de vluchtelingen en ontheemden. Wij willen daarom –wanneer nodig- de GGD uitnodigen bij de ambtelijke overleggen.

De ingekochte GGD trainingen voor statushouders slaan over het algemeen wel goed aan. Denk hierbij aan een training over het algemene gezondheidsnetwerk in Nederland en een training, geënt op bewustwording van mogelijk mentale problematieken.

4.3. Wonen

In de bestuursopdracht van 2023 benoemde de staatssecretaris (bron?) de ontwikkeling van meer sociale huurwoningen dan wel appartementen. Hierbij gaf hij aan dat we op deze wijze voldoende sociale huur beschikbaar zouden hebben voor alle bijzondere doelgroepen. Hierbij wordt specifiek het ontwikkelen van flexwoningen genoemd.

Per gemeente:

Berg en Dal

In Berg en Dal geldt sinds 2020 de eis dat in grotere plannen 30% van de woningen sociale huur in corporatiebezit moet zijn. Sinds 2023 zien we daarvan de eerste opleveringen. Dit aantal stijgt de komende jaren verder en blijft gemiddeld boven de 30%. In Groesbeek (47 woningen) en Millingen (8 woningen) zijn flexwoningen gepland in 2024/2025.

Beuningen

Beuningen ontwikkelt de komende jaren sociale huurwoningen en appartementen. Dit zijn voor als nog geen flexwoningen maar duurzame woningen/gebouwen. Ze verwacht hierbij de druk op sociale huur de komende jaren te ontlasten.

Druten

Druten ontwikkelt de komende jaren de nodige sociale huurwoningen en appartementen. Dit zijn voor als nog geen flexwoningen maar duurzame woningen/gebouwen. Ze verwacht hierbij de druk op sociale huur de komende jaren te ontlasten.

Heumen

In de zomer van 2024 worden er flexwoningen in gemeente Heumen opgeleverd die ruimte bieden aan 1- of 2-persoonshuishoudens. In vier woningen worden statushouders (alleenstaand of koppels) gehuisvest. De woningen blijven in ieder geval voor vijftien jaar staan, met de kans op nogmaals vijftien jaar verlenging, of verplaatsing van de woningen. Als dat nodig blijkt, zorgt de woningbouwvereniging voor vervangende woonruimte.

Nijmegen

Naast de reeds opgeleverde 500 flexwoningen op Nieuwe Dukenburgsweg 21 (NDW21) begin 2024 (waarvan 150 beschikbaar voor statushouders), is de gemeente Nijmegen locaties in beeld aan het brengen om een tweede flexwoningen-complex (zoals NDW21) te realiseren.

Wijchen

Wijchen heeft een flex-wijk ontwikkeld die eerst beschikbaar is gesteld aan ontheemden uit Oekraïne en daarna beschikbaar komt voor sociale verhuur. Daarnaast is Wijchen bezig met een aantal wijkontwikkelingen waarvan een deel sociale verhuur zal zijn. Deze plannen worden de komende jaren gerealiseerd. Wijchen is nog in beraad over een tweede flex-wijk.

Conclusie

In alle gemeenten is aandacht voor de ontwikkeling van nieuwe sociale huurwoningen dan wel appartementen. Dit helpt de komende jaren, maar we merken hierbij wel op dat als de aantallen in de taakstelling en de opgave asiel en statushouders zo blijven stijgen, de totale ruimte verder zal krimpen. Er is en blijft een tekort aan sociale huurwoningen onder de huur grens van €710 per maand.

4.4. Veiligheid

Wij willen zo mogelijk op het niveau van het Rijk van Nijmegen een veiligheidsoverleg inrichten met politie, COA en gemeenten (waaronder toezicht en handhaving), met als doel preventief en tijdig situaties te kunnen oppakken.

Bij de opvang van Oekraïners merken we op een aantal locaties overlast als gevolg van drankgebruik (zowel binnen de locaties als in de omgeving van die locaties). Dit is een aandachtspunt voor de uitvoering in Q4 van 2024.

5. Ontwikkelingen en aanbevelingen

5.1. Eventueel benodigde voorzieningen

Zorg en zorglocatie

Voor Oekraïense ontheemden is een zorglocatie beschikbaar in een vleugel op de begane grond van de opvanglocatie Tarweweg in Nijmegen (daarom ook wel ‘de nul-vleugel’ genoemd). Op deze zorgvleugel wordt professionele ambulante woonbegeleiding geboden door Iriszorg. Deze voorziening biedt maximaal 15 plekken voor bewoners met ernstige psychische of verslavingsproblematiek en/of ernstig overlastgevend gedrag. Het aantal plekken lijkt voldoende voor onze sub-regio, maar de combinatie met de reguliere opvang is verre van ideaal. Gezocht moet worden, in samenwerking met de zorgaanbieder Iriszorg, naar een passende vervangende locatie. Ook vindt in overleg met het ministerie onderzoek plaats naar de kosten van deze zorglocatie en eventuele additionele vergoeding daarvan. Er is veel belangstelling voor deze in onze regio ontwikkelde oplossing. Sommige andere regio's (onder andere Rotterdam-Rijnmond) kennen vergelijkbare voorzieningen. Daarbij zullen ook reguliere zorgkosten voor WMO en Jeugdhulp betrokken worden. Deze kunnen fors hoger uitvallen dan de compensatie via het gemeentefonds, zoals hiervoor is beschreven voor de gemeente Wijchen.

Onderwijs

Met name door de extra opgave voor opvang en huisvesting van AMV'ers en de inspanningen die we in onze regio hiervoor doen, vooral door de gemeente Berg en Dal, neemt de druk op het voortgezet onderwijs en met name de Internationale schakelklassen (ISK) fors toe.

De gemeente Nijmegen is hiervoor als centrumgemeente verantwoordelijk en zal daartoe de noodzakelijke uitbreiding van voorzieningen ter hand nemen, binnen de budgettaire mogelijkheden.

Doorstroom en plaatsing

In de regio willen we zoveel mogelijk asielzoekers opvangen die al gekoppeld zijn aan een gemeente in de regio voor een zo goed mogelijke doorstroom en inburgering.

Er worden in onze regio zogenaamde doorstroomlocaties ontwikkeld, waar statushouders tijdelijk (maximaal een jaar) kunnen worden gehuisvest, in afwachting van een definitieve woning, veelal in combinatie met gezinshereniging. Bij de doorstroomlocaties moeten mensen al kunnen starten met werk en inburgering. We willen de doorstroomlocaties lokaal, maar ook regionaal inzetten.

Voor de daadwerkelijke huisvesting van statushouders willen we in samenwerking met de corporaties toewerken naar een regionale werkgroep bijzondere bemiddeling. Nu is deze samenwerking bij plaatsing nog lokaal georganiseerd.

Vervanging

De komende twee jaar zal een aantal opvanglocaties voor Oekraïense ontheemden aan vervanging toe zijn. Uitgangspunt bij vervanging is behoud van het aantal beschikbare opvangplekken. In eerste aanleg is de betreffende gemeente zelf daarvoor verantwoordelijk.

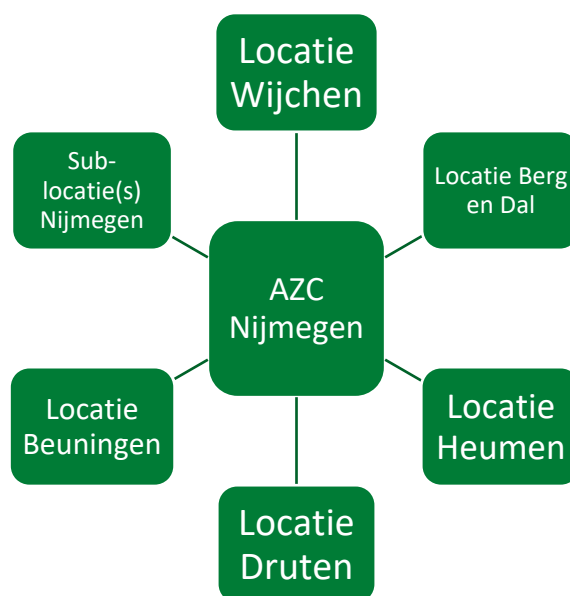
5.2. Gewenste doorontwikkeling

Als sub-regio Rijk van Nijmegen willen we inzetten op doorontwikkeling en intensivering van de regionale samenwerking. Uitgaande van het leveren van ieders bijdrage naar vermogen, is het doel dat gemeenten in het Rijk van Nijmegen elkaar maximaal aanvullen en compenseren, waarbij de taakstellingen en opgaven op regionaal niveau worden geconsolideerd en gerealiseerd. Hiertoe zijn er vijf concrete sporen waarop we ons richten.

1. Toewerken naar een regionale uitvoeringsorganisatie voor de opvang van ontheemden uit Oekraïne en in samenwerking met het COA, naar een vergelijkbare regionale opschaling.
2. Regionale regie en samenwerking met woningcorporaties bij de huisvesting van statushouders.

3. Regionale afstemming van voorzieningen in de gehele opvangketen (asielopvang, opvang AMV'ers en huisvesting AMV'ers, opvang Oekraïne, doorstroomlocaties en huisvesting)
4. Versterken van de regionale uitvoering van zorgcoördinatie en de zorglocatie voor Oekraïense ontheemden
5. Regionaal borgen van voldoende voortgezet onderwijs (de internationale schakelklassen), voor jonge asielzoekers, met name AMV'ers

Door samenwerking wordt het mogelijk om ook kleinschalige opvang, op maat van de betreffende gemeente vorm te geven. Het azc in Nijmegen, maar ook grotere locaties zoals beoogd in Wijchen, hebben alle voorzieningen en kunnen als centrale locaties het asielproces c.a. verzorgen voor een aantal kleinere satellietlocaties. Welke werkzaamheden centraal en welke decentraal kunnen worden georganiseerd is nog nader uit te werken met het COA. Voortgezet onderwijs, gezondheidszorg, inburgering en participatie kunnen centraal worden aangeboden; primair onderwijs, sport en welzijn blijven lokaal. Afhankelijk van de (fysieke) huisvestingsmogelijkheden, is het uitgangspunt dat gemeenten zoveel mogelijk de eigen opvang doelstelling realiseren.

Naar voorbeeld van de gemeente en de provincie Utrecht zouden we bovenstaande kunnen uitwerken als een biding, een concrete package-deal aan COA en de PRT. Deze ontwikkeling bekijken we in Q4 van 2024 en verder.

We onderzoeken in Q4 van 2024 en verder of we in het Rijk van Nijmegen de eerste regionale opvangorganisatie voor Oekraïense ontheemden in Nederland kunnen vormgeven. Daarnaast, in combinatie met een regionale doorstroomlocaties, ook een regionale opvang van asielzoekers kunnen ontwikkelen samen met het COA.

Dit alles onder de volgende voorwaarden:

- Dat er voldoende financiering en bekostiging is;
- Dat de taakstellingen huisvesting statushouders zoveel mogelijk worden gerealiseerd met asielzoekers die in deze regio worden opgevangen.

Hierbij merken we op dat daar waar het lukte we al kunnen spreken van een regionaal aanbod. We willen dit echter nog verder ontwikkelen gezien de behoefte aan een duurzaam toekomstig aanbod.

5.3. Risicoparagraaf

- Doordat er geen sprake is van een noodwet, moeten de gemeenten de bestaande vergunningentrajecten doorlopen. Dit kan tot vertraging leiden. In gezamenlijkheid met het COA locaties ontwikkelen is een nieuwe opgave waarbij beide partijen zoekende zijn. Hierbij komt het voor dat bestuurlijk besluitvorming onvoldoende op elkaar is afgestemd wat tot vertraging leidt. Ook blijkt dat

indien de gemeente zelf een locatie bouwt, het voor het COA lastig is het juiste plan van eisen mee te geven. Dit is ook een vertragende factor.

- Richting het COA is ook de vraag hoe wij ons moeten verhouden tot de duurzaamheidseisen die zij stellen aan nieuwe locaties voor opvang. Deze lijken nu een snelle ontwikkeling in de weg te staan en de vraag is of hiervan afgeweken kan worden. Daarmee kan het perspectief van 3 jaar worden opgerekt naar 5 en langer.
- Deze vraag geldt ook voor de omgevingsdiensten en veiligheidsregio's (brandweer). Veiligheid staat voorop, daarmee valt niet te marchanderen. Maar de vraag naar proportionaliteit van voorschriften en alternatieve oplossingen voor het garanderen van brandveiligheid moet wel worden gesteld.
- Doordat de cijfers horende bij de Spreidingswet fluctueren, kan dit het draagvlak van de bevolking negatief beïnvloeden. Een risico is het niet na kunnen komen van het sluiten van tijdelijke locaties door het COA. Dit veroorzaakt het gevoel van een onbetrouwbaar bestuur bij inwoners.
- Als laatste merken we op dat eventuele koerswijzigingen van het kabinet van invloed kunnen zijn op dit regioplan. De vraag is hoe plannen uit het Hoofdlijnenakkoord worden uitgewerkt door het kabinet en wat dit gaat betekenen voor de bestaande regelingen en uitvoering van de Spreidingswet. De beoogde koerswijzigingen hebben ook een uitwerking op het draagvlak onder de bevolking en sommige gemeenteraden.

5.4. Afsluitend

De leden van de provinciale regietafel Gelderland hebben gezamenlijk geconstateerd dat de voornemens van het nieuwe kabinet ten aanzien van asiel en migratie geen oplossingen bieden voor het acute opvangprobleem waarvan nu sprake is. Zij betreuren het voornemen om de Spreidingswet in te trekken en niet ten uitvoer te brengen en gaan daarom voorlopig verder op de ingezette lijn, waarbij gemeenten, provincie en COA samen aan de provinciale regietafel overleggen over de realisatie van de opvangopgave, zowel op de korte als op de langere termijn.

Verder wacht de provinciale regietafel de uitwerking van het Hoofdlijnenakkoord op dit punt af en gaat vervolgens bezien wat dit voor de langere termijn betekent.

Bijlage 1

PRT Gelderland

Subregio: Rijk van Nijmegen

Gemeenten: Berg en Dal, Beuningen, Druten, Heumen, Nijmegen en Wijchen

Peildatum maart 2024

Asielopvang

Berg en Dal

	Taakstelling	realisatie	verschil	Bij tekort: aangeven op welke wijze wordt voorzien in de taakstelling
asiel	176	0	-176	
AMV	16	192	+176	Momenteel zijn er al 110 opvangplekken voor AMV'ers. Er wordt gezocht naar een derde locatie met 82 plekken voor AMV'ers.

	Locatie (indien bekend)	Capaciteit (aantal bedden)	Doelgroep (asiel of AMV)	Type (regulier, noodopvang of TGO)	Besluitvorming (bestuursovereenkomst, college- of raadsbesluit)	Verwachte openingsdatum. nb. nvt bij bestaande locatie	Verwachte sluitingsdatum	Exploitatie (COA of gemeente)
1.	Kasteelhof 2-4, 6561 BX, Groesbeek	50	AMV	Regulier	Bestuursovereenkomst middels een collegebesluit	22-09-22	22-09-2027	COA
2.	Zevenheuvelenweg 54, 6571 CK, Berg en Dal	60	AMV	Noodopvang	Bestuursovereenkomst middels een collegebesluit	01-03-2024	01-03-2027	COA

Beuningen

	Taakstelling	realisatie	verschil	Bij tekort: aangeven op welke wijze wordt voorzien in de taakstelling
asiel	146	80	-66	Op basis van het initiatief dat in voorbereiding is met het COA kan de gemeente Beuningen toezeggen dat 80 plekken asielopvang (langdurig voor 10 jaar) haalbaar zijn. De gemeente Beuningen haalt daarmee niet de volledige taakstelling van 160. Reden is dat de gemeente Beuningen geen beschikbare gronden en panden in bezit dan wel beschikbaar heeft. Uiteraard blijft het streven om aan de taakstelling te voldoen. Kansen die zich in de komende tijd voordoen worden aan het COA voorgelegd en onderzocht. Het is echter op dit moment niet realistisch dat nieuwe initiatieven medio 2025 operationeel zijn.
AMV	14	0	-14	

Druten

	Taakstelling	realisatie	verschil	Bij tekort: aangeven op welke wijze wordt voorzien in de taakstelling
asiel	94	100	+6	De gemeente Druten en Wijchen hebben de opgave in gezamenlijkheid opgepakt. Waarbij Druten start met een voorziening per april 2024 voor de duur van 2 jaar en de gemeente Wijchen start in 2025 met een voorziening van 300 voor 10 jaar.
AMV	10	0	-10	

	Locatie (indien bekend)	Capaciteit (aantal bedden)	Doelgroep (asiel of AMV)	Type (regulier, noodopvang of TGO)	Besluitvorming (bestuursovereenkomst, college- of raadsbesluit)	Verwachte opening s- datum. nb. nvt bij bestaande locatie	Verwachte sluitingsdatum	Exploitatie (COA of gemeente)
1.	Scharenburg 8a, 6651 KJ Druten	100	Asiel	Noodopvang	Bestuursovereenkomst middels een collegebesluit	30-04-2024	30-04-2026	COA

Heumen

	Taakstelling	realisatie	verschil	Bij tekort: aangeven op welke wijze wordt voorzien in de taakstelling
asiel	96	68	-28	
AMV	9	37	+28	

	Locatie (indien bekend)	Capaciteit (aantal bedden)	Doelgroep (asiel of AMV)	Type (regulier, noodopvang of TGO)	Besluitvorming (bestuursovereenkomst, college- of raadsbesluit)	Verwachte openings- datum. nb. nvt bij bestaande locatie	Verwachte sluitingsdatum	Exploitatie (COA of gemeente)
1.	Niet openbaar	12	AMV	Regulier	Onder voorbehoud van een raadsbesluit	n.n.b.	Min. 5 jaar	COA
2.	Niet openbaar	25	AMV	Regulier	Onder voorbehoud van een raadsbesluit	n.n.b.	Langjarig	COA
3.	Niet openbaar	68	Asiel	Regulier	Onder voorbehoud van een raadsbesluit	n.n.b.	5 jaar	COA

Nijmegen

	Taakstelling	realisatie	verschil	Bij tekort: aangeven op welke wijze wordt voorzien in de taakstelling
asiel	748	820 (*4. TGO is hierin niet meegerekend)	72	
AMV	69	12	-57	

	Locatie (indien bekend)	Capaciteit (aantal bedden)	Doelgroep (asiel of AMV)	Type (regulier, noodopvang of TGO)	Besluitvorming (bestuursovereenkomst, college- of raadsbesluit)	Verwachte opening s-datum. nb. nvt bij bestaande locatie	Verwachte sluitingsdatum	Exploitatie (COA of gemeente)
1.	Dommer van Poldersveldt weg 112	400	Asiel	Regulier	Bestuursovereenkomst middels een collegebesluit	1994	Nntb	COA
2.	Stieltjesstraat 2	120	Asiel	Tijdelijk/regulier	Bestuursovereenkomst middels een collegebesluit	2022	2027	COA
3.	Niet openbaar	12	AMV	Pilot/regulier		2025	nntb	COA
4. *	Koudenhoek	400	Asiel	TGO		01-06-2024	01-07-2025	Gemeente
5.	Niet openbaar	300	Asiel	Noodopvang		Najaar 2024	2026	COA

*n.b. sluit voor juni 2025, betreft TGO en is bedoeld om de landelijke druk en COA te ondersteunen. Formeel gezien telt die niet mee.

Wijchen

	Taakstelling	realisatie	verschil	Bij tekort: aangeven op welke wijze wordt voorzien in de taakstelling
asiel	222	300	+78	
AMV	21	0	-21	

	Locatie (indien bekend)	Capaciteit (aantal bedden)	Doelgroep (asiel of AMV)	Type (regulier, noodopvang of TGO)	Besluitvorming (bestuursovereenkomst, college- of raadsbesluit)	Verwachte openings-datum. nb. nvt bij bestaande locatie	Verwachte sluitingsdatum	Exploitatie (COA of gemeente)
1.	Teersdijk, Wijchen	300	asiel	Regulier	Bestuursovereenkomst en collegebesluit	2025	2035	gemeente

Opvang Oekraïne

Gemeente	Opgave	realisatie	verschil	Aantal ontheemden in POO (registratie BPR)
Berg en Dal	257	270	13	81
Beuningen	193	203	10	11
Druten	141	128	-13	21
Heumen	126	115	-11	3
Nijmegen	1319	705	-614	204
Wijchen	304	203	-101	27
TOTAAL	2340	1624	-716	347
TOTAAL TEKORT (incl. POO)	-369			

	Gemeente	Locatie (indien bekend)	Capaciteit	Datum opening	Datum sluiting	Bijzondere voorzieningen
1.	Berg en Dal	De Kentering (locatie Dekkerswald), 6561 KE, Heilig Landstichting	270	03-2022	n.n.b.	
2.	Beuningen	Asdonck-terrein, Van Heemstraweg Beuningen	230	03-2022	Medio 2027	
3.	Druten	De Veerdam, 6651 KB Druten	132	2022	n.n.b.	
4.	Heumen	Rijksweg 101-112	115	2022	n.n.b.	
5.	Nijmegen	Tarweweg 26534 AM Nijmegen	+/- 225	09-2022	n.n.b.	
	Nijmegen	Antoinette van Pinxterenlaan 66532 CW Nijmegen	+/- 30	05-2022	n.n.b.	
	Nijmegen	Waalhaven 36541 AG Nijmegen	+/- 270	03-2022	n.n.b.	
	Nijmegen	Tweede Walstraat 14 6511LV Nijmegen	+/- 70	05-2022	Onbepaalde tijd	
	Nijmegen	Prins Hendrikstraat 7 6521AV Nijmegen	+/- 110	11-2023	Onbepaalde tijd	
6.	Wijchen	Pius XII Straat 100, 6602 BD Wijchen	220	2022	09-2026	
	TOTAAL		1672			

Huisvesting statushouders

TABEL A - PRT

Deze tabel is aangereikt door de provincie. In verband met onduidelijkheid, is er een uitgebreidere tabel toegevoegd door de regio zelf (zie tabel B)

Gemeente	Taakstelling	Realisatie (indien ook Nidos: aantal vermelden)	verschil	
Berg en Dal	71	13		
Beuningen	62	28		
Druten	40	10		
Heumen	34	18		
Nijmegen	464	103		
Wijchen	84	13		

TABEL B – Regio Rijk van Nijmegen

Gemeente	Taakstelling 2024 1e halfjaar (incl. achterstand 2023)	Taakstelling 2024 2e halfjaar	Realisatie 1e halfjaar 2024	Verschil 1e halfjaar 2024	Totale taakstelling 2024
Berg en Dal	48	34	13 (*AMV)	-23	71
Beuningen	36	26	28 (*AMV)	-8	62
Druten	21	19	10 (*AMV)	-11	40
Heumen	28	16	18 (*AMV)	-10	34
Nijmegen	291 (191+achterstand 2023 a 100)	173	103 (*AMV)	-188	464
Wijchen	44	40	13 (*AMV)	-31	84
Totaal	458	309	185	-271	755

* Peildatum is mei 2024

Bijlage 2

Opvanglocaties per doelgroep/per gemeente (onder embargo)

Per gemeente wordt gemeld:

- Adressen opvanglocaties (indien openbaar)
- per opvanglocatie wordt aangegeven:
 - het soort locatie: AZC met voorzieningen, satelliet met uitsluitend woonvoorziening, noodopvanglocatie, AMV-opvang etc.
 - het aantal opvangplekken
 - per wanneer de locatie is geopend
 - hoe lang de locatie beschikbaar is

Berg en Dal

Soort locatie: AZC - AMV opvang
Adres: Kasteelhof 2-4, 6561 BX, Groesbeek
Aantal plekken: 50
Per wanneer: 22-09-22
Voor hoe lang: 5 jaar

Soort locatie: Noodopvanglocatie - AMV opvang
Adres: Zevenheuvelenweg 54, 6571 CK, Berg en Dal
Aantal plekken: 60
Per wanneer: 01-03-2024
Voor hoe lang: 3 jaar

Soort locatie: Noodopvanglocatie - Oekraïne opvang
Adres: De Kentering (locatie Dekkerswald), 6561 KE, Heilig Landstichting
Aantal plekken: 270
Per wanneer: 03-2022
Voor hoe lang: n.n.b.

Beuningen

Soort locatie: Noodopvanglocatie - opvang Oekraïne
Adres: Asdonck-terrein, Van Heemstraweg Beuningen
Aantal plekken: 230
Per wanneer: 03-2022
Voor hoe lang: tot medio 2027

Soort locatie: Groepsopvang AMV
Adres: Wolfsbossingel 107, 6642 CM Beuningen
Aantal plekken: 14
Per wanneer: najaar 2024
Voor hoe lang: geen einddatum

Druten

Soort locatie: Noodopvang asielzoekers
Adres: Scharenburg 8a, 6651 KJ Druten
Aantal plekken: 100
Per wanneer: 30-04-2022
Voor hoe lang: 2 jaar

Soort locatie: Noodopvanglocatie – Noodopvang Oekraïne
Adres: De Veerdam, 6651 KB Druten
Aantal plekken: 131
Per wanneer: 2022
Voor hoe lang: n.n.b.

Soort locatie: Opvang AMV
Adres: Korte Akker 94, 6651 WR Druten
Aantal plekken: 4

Per wanneer: 2024
Voor hoe lang: n.n.b.

Soort locatie: Doorstroomlocatie
Adres: Nog te onderzoeken
Aantal plekken: n.n.b.
Per wanneer: n.n.b.
Voor hoe lang: n.n.b.

Heumen

Soort locatie: Noodopvanglocatie- Noodopvang Oekraïne
Adres: Rijksweg 101-112
Aantal plekken: 115
Per wanneer: 2022
Voor hoe lang: kan jaarlijks worden verlengd.

Soort locatie: Opvang asielzoekers AMV
Adres: Rijksweg 117
Aantal plekken: 12
Per wanneer: n.n.b.
Voor hoe lang: minimaal 5 jaar

Soort locatie: Gezinshuis voor AMV
Adres: Niet openbaar
Aantal plekken: 25
Per wanneer: n.n.b.
Voor hoe lang: Langjarig

Soort locatie: Vluchtelingenopvang (tiny Houses)
Adres: Niet openbaar
Aantal plekken: 68
Per wanneer: n.n.b.
Voor hoe lang: > 5 jaar

Nijmegen

Soort locatie: AZC
Adres: Dommer van Poldersveldtweg 112
Aantal plekken: 400
Per wanneer: 1994
Voor hoe lang: Onbepaalde tijd

Soort locatie: Tijdelijk AZC
Adres: Stieltjesstraat 2
Aantal plekken: 120
Per wanneer: 2022
Voor hoe lang: september 2027

Soort locatie: Opvang AMV (Individuele begeleiding)
Adres: Niet openbaar
Aantal plekken: 12
Per wanneer: begin 2025?
Voor hoe lang: max 2 jaar

Soort locatie: Tijdelijk AZC (noodopvang)
Adres: Niet openbaar
Aantal plekken: 300
Per wanneer: begin 2025?
Voor hoe lang: max 3 jaar

Soort locatie: Tijdelijke gemeentelijke opvang (TGO)

Adres: Koudenhoek, Lent
Aantal plekken: 400
Per wanneer: juni 2024
Voor hoe lang: juni 2025

Soort locatie: Noodopvang Tarweweg
Adres: Tarweweg 26534 AM Nijmegen
Aantal plekken: 280
Per wanneer: augustus 2022
Voor hoe lang: 31-12-2025

Soort locatie: Noodopvang CWZ
Adres: Antoinette van Pinxterenlaan 66532 CW Nijmegen
Aantal plekken: 30
Per wanneer: mei 2022
Voor hoe lang: jaarlijks verlengen

Soort locatie: Noodopvang Waalhaven
Adres: Waalhaven 36541 AG Nijmegen
Aantal plekken: 270
Per wanneer: maart/april 2022
Voor hoe lang: maart 2025 (verlengbaar)

Soort locatie: Noodopvang Tweede Walstraat
Adres: Tweede Walstraat 14 6511LV Nijmegen
Aantal plekken: 70
Per wanneer: mei 2022
Voor hoe lang: onbepaalde tijd

Soort locatie: Noodopvang PH7
Adres: Prins Hendrikstraat 7 6521AV Nijmegen
Aantal plekken: 110
Per wanneer: november 2023
Voor hoe lang: onbepaalde tijd

Wijchen

Soort locatie: Noodopvanglocatie – Noodopvang Oekraïne
Adres: Pius XII Straat 100, 6602 BD Wijchen
Aantal plekken: 220
Per wanneer: 2022
Voor hoe lang: 09-2026

Soort locatie: AZC
Adres: Teersdijk, Wijchen
Aantal plekken: 300
Per wanneer: 2025
Voor hoe lang: 2035

Soort locatie: Doorstroomlocatie
Adres: nog niet openbaar, Wijchen
Aantal plekken: 28 of meer
Per wanneer: 2024?
Voor hoe lang: n.n.b.